

Commissie Meijers

Permanente commissie van deskundigen
in het internationaal vreemdelingen-,
vluchtelingen- en strafrecht

Secretariaat

postbus 201, 3500 AE Utrecht/Nederland
telefoon 31 (30) 297 42 14/43 28
telefax 31 (30) 296 00 50
e-mail cie.meijers@forum.nl
<http://www.commissie-meijers.nl>

Aan Vaste commissie voor de JBZ-Raad en Justitie
Van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Kenmerk CM1002
Betreft Ontwerp-richtlijn betreffende het recht op tolk- en vertaaldiensten in strafprocedures
Datum 22 februari 2010

Geachte leden van de vaste Kamercommissie,

De Commissie Meijers vraagt uw aandacht voor enige kwesties die betrekking hebben op de voorgenomen Richtlijn betreffende het recht op tolk- en vertaaldiensten in strafprocedures.¹ Voordat zij hiertoe overgaat, hecht zij eraan te benadrukken zeer verheugd te zijn met het onderhavige initiatief, dat een eerste stap moet vormen in de richting van een gemeenschappelijk minimumniveau van procedurele rechten. Dat men voornemens is om op het punt van tolk- en vertaaldiensten verder te gaan dan waartoe het EVRM verplicht, wordt toegejuicht. De Commissie Meijers is van mening dat de Europese Unie bij uitstek een forum biedt om verdergaande rechten te ontwikkelen en te garanderen boven het minimumniveau dat voor alle 47 lidstaten van de Raad van Europa geldt.

Niettemin bevat de ontwerp-richtlijn elementen die in de visie van de Commissie Meijers nadere toelichting en precisering behoeven.

1. Een eerste punt dat nadere uitwerking verdient betreft het precieze moment waarop een recht op tolk- en vertaaldiensten ontstaat. Blijkens de ontwerp-richtlijn ontstaat dit recht "vanaf het ogenblik waarop de bevoegde autoriteiten van een lidstaat [de verdachte] ervan in kennis stellen dat hij ervan wordt verdacht of beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd" (artikel 1 lid 2). Het komt de Commissie Meijers voor dat dit moment zich niet in alle gevallen leent voor een daadwerkelijke en directe effectuering van het recht op tolkdiensten. Een goed voorbeeld is de arrestatie op straat, die immers een mogelijk moment vormt waarop de arrestant voor het eerst kennis krijgt van een tegen hem bestaande verdenking. Het behoeft geen toelichting dat benodigde tolkenbijstand in die gevallen niet gemakkelijk te realiseren is.² Het komt de Commissie Meijers voor dat er behoefte is aan precisering van het moment waarop een tolk of vertaler dient te worden ingeschakeld. Zo zou met betrekking tot een situatie als hierboven genoemd – de arrestatie op straat – kunnen worden bepaald dat de arrestant eerst naar het politiebureau wordt overgebracht alvorens met behulp van een tolk te worden gehoord..

¹ Dit commentaar richt zich op het document van de Raad van 23 november 2009, nr. 16471/09.

² Op dit voorbeeld wijst ook J. ten Voorde, 'Brusselse initiatieven inzake tolken en vertalers in strafzaken', Nederlands Juristenblad, 2009, nr. 37, p. 1855.

Commissie Meijers

Permanente commissie van deskundigen
in internationaal vreemdelingen-,
vluchtelingen- en strafrecht

2. Voorts ziet de Commissie Meijers graag geëxpliciteerd in hoeverre het recht op tolk- en vertaaldiensten ook zal gelden in de context van grensoverschrijdende onderzoekshandelingen. De huidige tekst van de ontwerp-richtlijn geeft hierover geen uitsluitel.³
3. De Commissie Meijers beveelt aan om in het voorstel vast te leggen dat tolken die tijdens politieverhoren zijn opgetreden geen diensten verlenen aan dezelfde verdachten in een ander of later stadium van een strafrechtelijke procedure, behoudens in die gevallen waarin het is gebleken dat het niet mogelijk is van de diensten van een andere deskundige tolk gebruik te maken.
4. Enige vragen zijn gerezen omtrent de verplichting voor lidstaten dat zij voorzien in een mogelijkheid om in beroep te komen tegen een afwijzing van een verzoek tot tolkenbijstand, indien volgens het nationale recht van de betrokken lidstaat niet is voorzien in de vertaling van de essentiële processtukken (artikel 3 leden 2-4). De Commissie Meijers vraagt zich af waarom de lidstaten niet verplicht worden te voorzien in een algemene beroepsmogelijkheid. Bovendien acht de Commissie Meijers het wenselijk dat een ingesteld beroep tegen een afwijzingsbeslissing door een rechter wordt beoordeeld.
5. In aanvulling op het vorige punt wordt gewezen op het feit dat uit de tekst van de ontwerp-richtlijn niet blijkt of ook beroep kan worden ingesteld, indien aan de zijde van de verdediging twijfel bestaat aangaande de kwaliteit van de tolk. In het licht van de verantwoordelijkheid die lidstaten krijgen toebedeeld om de kwaliteit van tolken te waarborgen (artikel 5) acht de Commissie Meijers dit wenselijk.
6. Voorts bestaat onduidelijkheid met betrekking tot de gevolgen die intreden als via de beroepsprocedure wordt teruggekomen op een beslissing dat tolkenbijstand niet nodig is. Wat gebeurt er met verhoren die reeds zonder tolkenbijstand zijn afgenomen? Deze vraag is met name relevant wanneer volgens het nationale recht voor de lidstaten die beroepsmogelijkheid relatief laat in de strafprocedure bestaat. Te overwegen valt om expliciet te bepalen dat in een zodanig geval, alvorens de strafprocedure wordt voortgezet, de verdachte in de gelegenheid wordt gesteld om alle voorafgaande verhoren samen met een tolk door te nemen en voorts dat de verdachte in de gelegenheid wordt gesteld om met behulp van een tolk daarop commentaar te leveren.

Tot slot plaatst de Commissie Meijers enkele vraagtekens bij de in artikel 3 lid 6 neergelegde mogelijkheid om te volstaan met een mondelinge vertaling of mondelinge samenvatting van essentiële processtukken. Zij gaat ervan uit dat bedoeld wordt op een mondelinge vertaling of samenvatting die ter terechtzitting wordt gegeven. Dit zou een adequate voorbereiding met betrekking tot deze informatie wel zeer bemoeilijken. Hoewel de ontwerp-richtlijn deze mogelijkheid alleen biedt 'in voorkomend geval', is de Commissie Meijers van mening dat het uitzonderingskarakter van deze bepaling sterker moet

Tot nadere toelichting steeds bereid,

Met vriendelijke groet,

Prof. mr. C.A. Groenendijk
Voorzitter

³ Zie noot 2.